

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.
Concure, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. — 5 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nazarenismul și combaterea lui.

— Disertație rostită de părintele Gheorghe Papp preot în Agriș, în conferința preotească a tractului Șiria, ținută în Drajă la 16/29 maiu 1913. —

Precum în trecut așa de prezinte și în viitoriu, religiunea creștină sau mai bine zis biserica a avut, are și va avea să lupte contra dușmanilor ei interni și externi, cari și în ziua de astăzi contestează divinitatea. Și dacă Mântuitorul Hristos ca fiu alui Dumnezeu și ca urzitoriu și întemeietoriu a religiunii creștine, a trebuit să îndure prigoniri, ocări și batjocuri pentru vestirea și lățirea învățăturilor sale dumnezeiești, atunci nu are să ne prindă mirarea, dacă și măreața sa instituțiune — religiunea, biserica creștină — din timp în timp este pusă la noi și noi probe. „*De a-ți fi din lume, lumea v'ar iubi pe voi; iar fiindcă nu sunteți din lume, lumea vă urește pe voi*“; zice Mântuitorul sfinților săi apostoli. —

Aceste cuvinte ale Mântuitorului să pot aplica și la biserica creștină ca o instituțiune a lui, căci altcum nu ni-am putea explica împrejurarea, că cum o seamă de creștini de ai noștri urăsc biserica, defaimă religiunea și sfințele ei așezăminte. Aceasta seamă de oameni porecliți pocăiți ori nazareni se încumetă azi a pune biserica la o nouă probă, se încearcă a desființa religiunea lui Hristos a sămăna ură și neînțelegeri între frați. Secta nazarenă e o sectă vechie, importată la noi din țări străine. Aceasta sectă a prins rădăcini în poporul nostru numai în timpul mai nou. — Cauza ivirii și lățirii acestei secte este a se căuta în împrejurările critice în cari ne aflăm ca popor și biserică. Prin urmare astăzi, când trăim în împrejurări critice pentru noi, prielnice însă pentru sectarii noștri, cari sub masca farizeismului, prin momeli și ademeniri păcătoase, tind a deslipi poporul de biserică și legea lui străbună, zic; azi se cere mai mult ca oricând dela noi, să fim la culmea chemării noastre, să fim prudenți, neobositori și stăruitori în vestirea cuvântului dumnezeesc, în combaterea sectarilor și a curentelor insane, cari bântuiesc credincioșii noștri, conturbă pacea și liniștea bisericii, împedecându-o în mersul ei de desvoltare. — Indătorirea de a ne împlini chemarea ni-o impune diregătoria ce o purtăm și frica de respalata ce ni-o pune în vedere prorocul Eze-

chil care la cap 33, 3—6 zice; Preotul să trâmbițeze și pentru alții și să prevestească răul ce amenință, căci dacă veind sabia el nu va trâmbița poporului cu trâmbița, și strajarul nu va da semn, și sabia venind va lua un suflet, sufletul pentru fărădelegea sa s'au prins, iar sângele lui din mâinile strajarului'l vor cere. —

lata deci că pentru neîmplinirea datorințelor noastre va trebui să dăm seama înaintea lui Dumnezeu. — Spiritul timpului a adus cu sine eresia nazarineană ce s'a încuibat în poporul nostru și cu referință la biserica o putem numi floclera bisericii, care a început a ataca arborele bisericii noastre căuzându-i mari stricăciuni, iar noauă preoțimii serioase îngrijiri. — Și să nu credem că în timpuri nu se vor mai ivi și alte secte tot atât de dăunacioase și periculoase pentru biserica noastră. — Da se vor ivi, căci mintea omenească e neastâmpărată continuu lucrează, și firea omului astfel e alcătuită, ca să iubească și să cerce iviri chiar și în cele ale religiunii. — Și e lucru știut, că cu cât progresează omenimea mai mult în științe, cu atât vedem că moralicește regresează ori decade și cauza e că nu se ține cont de principiile sfinței evanghelii, de care ne ținându-se seamă, vedem, că omul și în chestii de ale credinței devine mai accesibil pentru nouă și nouă forme și întocmiri religioase.

Cercetând motivele psihice acelor trecuți dela biserica noastră și inrolați în secta nazarineană sau baptistă, cu ușorătate vom afla, că nu interese ideale, ci materiale și egoiste i-au determinat pe unii a-și părăsi legea. — Nu dorul după viața fericită de apoi, ci grijile lumii deșerte, nu dragostea ci invidia, nu curățenia sufletului ci răutatea. — De aceste păcate au fost cuprinși unii dintre credincioșii noștri îndemnându-i să abandoneze ce au avut mai scump biserica și sfințele ei așezăminte. Ce e drept dacă a fost cândva ispite multe, apoi în zilele noastre amăgirile și înșelăciunile întru atâta s'au înmulțit încât putem zice cu apostolul: „*Priveghiați, că sătana umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să piarză*“. — La încurajarea și lățirea sectei nazarene a contribuit și contribuie în mare măsură legea despre exercițiul liber al religiunii precum și legile politice bisericești. Prin aceste legi s'au dat poporului

prea mari drepturi și o prea mare libertate în exercițiul religiei prin ce apoi tinde a se rădica mai presus de conducătorii lor sufletești. — Poporul nostru încă nu e destul de matur ca să se știe folosi cu succes de libertatea ce io dă legea. — Va trebui să treacă multe decenii dacă nu și veac până va ajunge la știința și cultura reclamată de legile sus menționate cari astăzi sunt dăunătoare pentru poporul nostru. Noi preoții (cunoaștem) cunoscând lipsele, năcazurile, gradul de pricepere și cultura poporului nostru, știm că legile sus numite nu numai că sunt de prisos, ba din cele întâmplare și esperiate pe deplin suntem convinși, că acelea sunt dăunătoare și periculoase nu numai pentru poporul nostru, ci chiar și pentru celelalte popoare creștine din aceasta țară. Despre perversitatea și stricăciunea acestor legi cred că e convinsă și stăpânirea, dar ne vine a crede, că le-a adus cu scopul vădit de a ne paraliza activitatea, a ne submina vaza și cinstea ce avem înaintea poporului. Trebuie să recunoaștem că încâtva și-a și ajuns scopul. Nu voiesc să zic însă, că dela introducerea acelor legi dăunătoare, ni-am pierdut vaza și cinstea înaintea poporului, nu, căci spre norocul nostru, poporul dela fire e conservativ în obiceiurile lui și chiar și în cele ale religiei, ține încă cu tărie la biserica sa, la preoții săi și e încă destul de bun și blând, că dacă ne vom împlini datorințele față de el, să ne păstreze și pe viitor tot aceeași iubire și cinste, cu care a fost față de noi și în trecut. Trebuie însă să recunoaștem și aceea că precum nu e pădure fără uscături, așa nici popor fără lăpădături, fără oameni slabi de credință, nepăsători și renitenți. — Pe unii ca acești cuvântul blând al preotului, conduita și purtarea lui pe cât de esemplară, precum în trecut așa nici în viitor nu-i va captiva și nici că îi va ademeni la cinstirea ori respectarea preotului lor. Și dacă aceasta totuși s'a întâmplat în trecut, cauza ori mai bine zis motorul a fost, nu iubirea ori dragostea firească față de preotul lor; ci mai mult temerea de el cu care a stat — până la introducerea acelor legi — în mai strânse legături. Datorința noastră însă față și de cei răi și renitenți este, să fim indulgenți și blânzi, căci ne zice Mat.: „*Învățați dela mine că blând sunt și smerit cu inima*”.

Alte cauze ce contribuiesc la lățirea sectei nazarene sunt: sărăcia, vanitatea și bigotismul.

Este lucru știut că poporul nostru are să lupte cu mari neajunsuri, sărăcia mereu bate la ușa lui și din cauza aceasta caută diferite pretexte și mijloace ca se scape de sarcini. Poporul bine știe că de sub nici o sarcină publică nu se poate subtrage, iar de a nu plăti preotului bir și stolele aceasta o poate face, deoarece preotului nu-i este permis și nici cuviincios, ca pe cale pro-

cesuală să-și încaseze pretensiunile. Sunt apoi unii creștini de ai noștri cari neputându-se afirma în biserică caută a o face aceasta pe altă cale și mijlocul cel mai ușor de a-și împlini aceasta dorință deșertă este »pocăința ori nazarenismul« unde fiecare individ să dă drept preot ori proroc. Am observat în decursul păstoririi mele în comuna mea că sunt o parte de »nazareni« — să înțelege că neînsemnată — și aceștia sunt cei mai periculoși — cari din fanatism părăsesc religiea zicând: că legea în care s'au născut și botezat nu le satisface setea sufletului, căci o crede prea liberă și ușoară, de aceea află de bine și salutar pentru ei a-și croi obligament ori legi mai rigorigiste, mai aspre dela acărora ținare și conformare fac pendentă mântuirea sufletului lor.

S'ar naște acum întrebarea că poate-se lecui o boală atât de complicată și distrugătoare pentru biserica noastră cum e nazarenismul?

A da răspuns clar acestei întrebări este cu greu, căci preoțimea care e chemată a lecui boala, nu face diagnoza ei conștientos, ci cu ușorătate aplică medicini chiar contrare boalei. Conzultându-mă și cu alți frați preoți asupra acestei secte nazarene mulți sunt de părerea, că față de sectari avem să fim aspri, să-i desprețuim, să-i înfruntăm și când ne cer estrase ori alte servitii să le cerem îndoita stolă, făcându-i în felul acesta să simțească persecuția noastră. Toate acestea nu ajută nimic cauzei și nici că pot să ne ducă la scopul dorit, deoarece prin astfel de tractări mai mult stricăm cauzei, îi irităm, și în loc de ai apropiă mai mult îi înstrăinăm și îndepărtăm de biserică. Cumcă de astfel de tractări nu este iertat să se folsească preotul se vede din epistola sf. *Ap. Pavel a II. către Timoteiu c. 2, 24, unde se zice: Servului lui Dumnezeu nu i-se cade să se certe, ci blând să fie către toți învățător superior. Iar în epistola către Coloseni c. 4, 6, se zice: Cuvântul nostru să fie totdeauna cu har, dres cu sare; ca să știți cum se cade să răspundeți fiecărui.*

Într'adevăr sunt frumoase sfaturile ce ni-le dă sf. *Ap. Pavel*, dar e greu de a le urmă, deoarece și preotul e om și ca atare își are și el slăbiciunile, smintelele și defectele lui — de cari — pe deplin nici odată nu se va putea scăpa. Ca să ne putem convinge despre adevărul aserțiunilor mele e de ajuns să aruncăm o privire în jur de noi și ispitindu-ne sufletul vom află că și între noi s'a încuibat invidia, ura și certele. Iată dar că nici noi preoții, cari suntem chemați a fi exemple de moralitate și fapte bune, nu putem învinge ispitele lumii, cari zilnic ne ademenesc și ne duc la fapte rele. — De păcatul invidiei, a urei și de certe cum am zis mai sus nici noi preoții nu ne putem desbrăca, căci aceste din veac sunt. În sf.

script. aflăm că Cain fiul celui dintâiu om, din invidie omoară pe fratele său Avel, de aceea foarte nimerit zice latinul: „*Invidia nascitur in seculo, crescit in sacerdotio et moritur in claustro*“. Deci deși e greu a urmă calea îndegetată de marele apostol Pavel, totuș trebuie să o facem, căci numai așa vom putea ajunge la scopul dorit de a ne mântui credincioșii și biserica de cursele înșelătoare a prorocilor mincinoși. Nici lemnul din pădure nu se taie dintr'odată cu o lovitură, așa nici răul încuibat odată cu o încercare două nu se va stirpi; dar punându-ne pe lucru cu îndoite puteri putem fi siguri, că cu timpul totuși se va delătură.

Mijloacele prin cari s'ar putea conbata secta »nazareană sau baptistă« le resomez în următoarele: Primul mijloc și cel mai salutar ar fi dacă Înalțul Guvern ar abrogă legea despre exercitiul liber al religiunii și legile politice bisericesti, căci dela introducerea lor s'a putut convinge că numai daună, stricăciune și demoralizare a adus popoarelor creștine din aceasta țară. Știm însă că Înalțul Guvern nu va abrogă sus amintitele legi, — deși acelea ne paralisează activitatea și ne slăbesc biserica, — nu, căci cu acest scop s'au adus, dar noi nu trebuie să desperăm căci scris este »*că porțile iadului nu o vor birui*«. Al doilea mijloc ar fi preotul. Preotul este factorul în jurul căruia se mișcă toate organele parohiei; deci individualitatea și eul preotului atârnă în mare parte de decădinta ori progresul moral al poporului încredintat păstoririi sale. Deci dela preot se cere ca el atât în cât și afară de biserică să corăspundă chemării sale, să fie atecă model în toată privința. Un atare preot niși odată nu va da anză poporului a se jelbi nișă a se lăpădă de credința sa. Preotul mai vânos, are să se păzească de a face sminteli căci iată ce se zice la sf. Ev. Mat. în c. 18, 6. »*Că dacă ori cine va sminti pe unul dintre cei mici, iar fi mai de folos, ca să-și spânzure o petru de grumazul lui, și să se înnece întru adâncul mării*«. Preotul conștiu de datorința sa va oficia cultul divin cu dragoste și evlavie cuvenită. Nu va prescurtă ori omite părți întregi din serviciul divin, ci va da importanța și demnitatea cuvenită tuturor actelor religioase, știind bine, că și forma esternă impune mult. Să ne însemnăm bine că dacă poporul va observă că noi săvârșim lujba dumnezească cu răceală și indiferentism și când va observă, că nu suntem pătrunși de sfînțenia actului ce-l săvârșim; atunci și iubirea li față de noi va slăbi și va fi ușor de ademeni să-și părăsească legea și biserica. Ca să putem scăpa poporul de ademenirile prorocilor mincinoși, să cere dela noi să învățăm și să luminăm poporul și la aceasta ne obligă diregătoria ce purtăm precum și cuvintele sf.

Ap. Pavel care zice: »*că 3 ani noaptea și ziua n'a încetat cu lacrimi a învăța pe fiecarele din voi*«. Judecătoria noastră de a învăța și lumină poporul e îndeajuns motivată și prin împrejuraarea, că dacă trupul are lipsă de hrană ca să crească și să se desvoalte, cu atât mai vârtos avem datorința a ne îngriji de alimentarea sufletescă a credincioșilor nostri; iar hrana sufletului știm că e cuvântul lui Dumnezeu sf. evanghelie cu ajutorul căreia va putea învinge creștinul ispitele lumii acesteia »*Păzește cetirea și mângăierea și învățătura*« zice Ap. Pavel în epist. I, către Timot. cap. 4, 13—16. — iar folosul de acolo îl arată cu cuvintele »*că aceste făcând și pe tine te vei mântui și pe cei ce te vor ascultă*«. Ca să ne putem împlini datorința de a lumină și învăța poporul cu succes, trebuie ca și noi să învățăm și să ne îmbogățim cunoștințele, căci zice sf. Ap. Pavel în epist. către Coloseni c. I, 16 »*Cuvântul lui Dumnezeu să locuiască întru noi bogat întru toată înțelepciunea*«. Din împlinirea conștientioasă a chemării noastre de a învăța și lumină poporul să naște mângăierea sufletească și cinstea cea mnre ce ni-o pune în vedere ca resplată Ap. Pavel în epist. I către Timoteiu când zice: »*Preoții cei ce-și țin bine diregătoria de îndoită cinste să se învrednicească, mai ales cei ce să ostănesc întru cuvânt și învățatură*«. O altă îndatorire a preotului este, ca faptele lui să fie îndeplină consonanță cu cele spuse de el. O faptă nesocotită a preotului mai mult poate strică, cât ar putea tocml o grămadă de predici bune și succese. Să avem în vedere totdeauna proverbial latin »*Verba movent exempla trahunt*«. Cu aceasta însă nu voiesc să zic, dar nici să nu crează cineva, că exemplele bune pot scuză pe preot de a nu predică ori învăța, nu, căci facerea nu suplinește învățarea deoarece zice Mânt. Hristos, »*că cela ce va face și va învăța, acela mare se va chemă întru împărăția ceriurilor*«.

Preotul să mai cere să aibă în vedere totdeauna binele obștesc, să caute a promovă binele bisericeii, să se păzească a nu cădea în presupunere sau sujuțiune care iar putea submină vază înaintea credincioșilor său. Preotul și chiar familia să fie cu iubire și interes către biserică și când poporul va observă se va simți și el îndemnat de a-și iubi biserica și în caz de lipsă chiar a-și ajuta. Preotul să-și aducă aminte că are a da seamă de faptele sale nunumai înaintea oamenilor ci și înaintea lui Dumnezeu. *Noi avem purtare de grije de cele sfinte și bune nunumai înaintea lui D-zeu ci și înaintea oamenilor Ap. Pav. II Cor. 8, 21.* Purtând deci grije de popor va deveni mai bun mai moral, iar fericirea poporului nostru depinde dela religiositatea și moralitatea lui. Ș

un popor religios moral nici când nu e accesibil pentru înviri religioase, ci se mulțumește și se simte pe deplin satisfăcut și sufletește cu mângâierea ce i-o dă legea și biserica sa. Biserica și școala aceste două mari instituțiuni sunt chemate să delătore reul.

Biserica cu școala au se lupte în deplină armonie. Lucrarea bună a uneia fără concursul și ajutorul celeilalte nu duce la rezultatul dorit. Înzădar va predică preotul morală dacă învățătorul nu o va consfinți între mlădițele tinere în școală. Deasemenea și învățătorul trebuie să fie esemplu de morală înaintea elevilor săi, căci numai astfel se pot întări și în elevi simțeminte nobile, iubire și dragoste cătră D-zeu și deapropoale. Ca cineva însă să fie moral trebuie să fie cu frica lui Dumnezeu și aceasta însușire lipsește la unii dintre învățătorii noștri, ceea ce se vede din purtarea lor în și afară de biserică. În biserică sub durata serviciului divin conversează cu cei din strană, iar la cântare nu are ținută cuviincioasă, ci se încostește ori cântă șezând, iar dacă preotul ori altul amical l'ar face atent se supără și de aici apoi neînțelegeri și certe între preot și învățător.

Cu cântarea încă stăm rău. Învățătorii noștri în mare parte nu știu cântă și mai vârtos cei încurând eșiți din institut. Tot la aceștia se observă indiferentismul cel mai mare față de biserică și serviciul divin. Sunt preot de 19 ani și numai de tot rar mi-s'a dat prilej se văd învățători de ai noștri sărutând icoana și evanghelia ce sunt puse în mijlocul bisericii spre sărutare. E rău că învățătorii noștri nu respectază acest frumos obicei. Împrejurarea aceasta și pe mine ca preot mă jignește și cred că nici asupra poporului nu face impresie bună. Ce se mai zicem apoi despre purtarea unui atare învățător în școală în orele de religiune dacă e și catihet, când nu e supus criticei unuia sau altuia. Nu putem să zicem altă decât că numai progres moral nu poate face, căci nu poate da el elevilor aceea ce singur nu poșede. Ca elevii să fie morali, buni și cu frica lui Dumnezeu să cere ca însuși învățătorul să le meargă cu esemplu adecă însuși să poșeadă aceste frumoase calități. La promovarea și întărirea simțului religios în popor contribuie și cărțile de rugăciuni. Aceste ar trebui introduse nu numai la elevii de școală ci și la cei adulți. Prin introducerea cărților de rugăciuni se ajung două scopuri instructiv și moral. Nu pot îndeajuns recomanda fraților preoți ca să stăruie ca în biserică și la funcții să se cânte lin și armonios și dacă numai să poate de pe note, căci cântarea armonioasă are înviri asupra stării sufletești a creștinului înălțându-l cu sufletul și inima la Dumnezeu

Cântarea lină și armonioasă este e parte esențială a serviciului divin ceea ce se vede din cuvintele Psalmist. David care zice: »Și va plăcea lui Dumnezeu — cântarea lină și armonioasă — mai mult decât vițelul tinăr, ce îi răsar coarne și unghii«. Un alt mijloc și încă foarte însemnat pentru combaterea și împedecarea lățirii sectei Nazarene este înființarea de fonduri de bucate de societăți de înmormântare și alte. Mulți poate mă veți întreba că în ce legătură să steie înființarea fondurilor cu nazarenismul? Deslegarea acestei întrebări e ușoară de vom cugetă numai cât de puțin la foloasele ce ne pot aduce atari fonduri ori societăți. Știm, că poporul nostru în genere e sărac. Susținerea bisericii și a școlii reclamă mari jertfe, cari în împrejurările de față nu le pot aduce, ori dacă ie ș'aduc, le aduc cu mari greutate și cari le simțesc adânc făcându-i să se înstrăineze de școală și chiar de biserică. Fondurile au mențiunea de a da ajutor bisericii și școlii, ba în zile grele chiar și poporului. Deci dacă ni-ar succede a infilnță în fiecare comună atari fonduri cu mențiunea că din venitul lui să se plătească preotului birul și stolele, iar învățătorului sălarul, atunci putem fi siguri, că între noi și popor nici când n'ar fi dirergințe și astfel nici motive de a părăsi biserică și școala. Știm că pe unii chiar groaza de aceste sarcini îi fac să se lepede de biserică. Și fiindcă dieceza nu dispune de atari fonduri de ajutoare a preotului și învățătorului iar Înaltul Guvern vedem că nu e dispus a ne salariză cinstit, în astfel de împrejurări nu ne rămâne altă de făcut, decât ca prin propriile noastre puteri, să ne creăm o soarte mai bună la care numai așa vom ajunge, dacă vom lucră și pentru înființarea de fonduri și societăți cu menirea năi sus espusă, cari fonduri indirect vor contribu și la împedecarea lățirii sectei nazarene. Acste mi-ar fi păreriile despre cauzele ivirii și lăirii sectei nazarene precum și mijloacele prin cari s'ar putea combate și împedecă lățirea sectei. Sunt însă de credința că nici o sectă ce sa ivit și s'ar mai ivi, nu va putea nimici biserică, creștină, căci mai „lesne este să se stingă oarele decât să înceteze biserică lui Dumnezeu“ ice sf. Ioan Gură de aur.

Estras din Proiectul de lege

despre ridicarea competențelor preoțești prin cvinevenale.

§ 1. Spre completarea dispozițiilor cuprinse în articolii de lege XIV din 1898 și XIII din 1909 despre întregirea dotației preoțești, legislația țării, în sarcina vistieriei statului și în cadrele condițiilor stabilite mai la vale: acoardă cvinevenale pentru poții confesiunilor recipiate.

§ 2. De cvincvenale se împărțesește fiecare preot îndreptățit în sensul legilor de până aci, la întregirea superioară de 1600 coroane. Poate reflectă însă la cvincvenale și acel preot, care la întregirea superioară numai pentru aceea n'a putut reflectă, pentru că venitele lui parohiale întrec suma de 1600 coroane. Dar și în acest caz numai așa ar putea fi justificată reflectarea preotului la cvincvenale, dacă venitul său parohial nu ar întrece suma de 3000 coroane.

§ 3. Serviciul ce îndreptățește pe preot, *sub condiția cvalificației superioare*, la cvincvenale, se socotește dela data intrării sale în funcțiune.

§ 4. Cvincvenalele, în temeiul serviciului prestat și respective a timpului computabil, se stabilesc în următorul mod: după 5 ani — 400 coroane; după 10 ani — 800, după 15 ani — 1000 cor.; după 20 de ani — 1200 cor.; după 25 de ani 1400 coroane, însă astfel, *că preotul, care are un venit ce întrece suma de 1600 cor. sub titlu de cvincvenal, numai la atâta sumă poate contă, câtă ar lipsi din venitul anual ce i-ar compete împreună cu cvincvenalul.*

§ 5. Cvincvenalul stabilit în temeiul acestei legi, împreună cu suma de întregire a dotației (congrua) acordate pe baza art. XIV de lege din 1898 și art. XIII din 1909, *nu poate fi mai mare, decât cât face de 3 ori venitul curat stabilit în coalele de fasonare, făcute pe baza legii citate.*

§ 6. Se autorizează ministrul cultelor și al instrucțiunii, ca cu prilejul acordării cvincvenalelor să examineze coalele de fasonare ale venitelor preoțești și pe baza rezultatului produs de această examinare, să le modifice.

§ 7. Orice fel de creștere a venitelor preoțești, constatată prin examinarea coalelor de fasonare, este a se compută între venitele arătate în § 11 din legea despre congrua din 1898 și în proporție cu ridicarea constatată a venitului, se va micșoră suma cvincvenalelor.

§§ 8, 9, 10. Conțin dispoziții de disciplinare. Vorbesc de unele favoruri.

§ 11. În vremea intrării în vigoare a acestei legi, pentru preoții (și capelanii) deja în funcțiune, cvincvenalele se vor licvidă în următorul mod:

Acei preoți (capelani), a căror timp de serviciu la 1 ianuarie 1913 a trecut peste 5 ani, dela acest termin au drept la primul cvincvenal, ce le compete după 5 ani de serviciu.

Iar acei preoți (capelani), a căror timp de serviciu la 1 ianuarie 1913 a trecut peste 10 ani, dela acest termin au drept la cvincvenalul ce le compete după 10 ani de serviciu.

Nr. 2958/1913.

Ezarendare de pământ.

Consistorul gr. or. român din Arad aduce la cunoștință publică și prin aceasta poștește pe toți aceia, cari doresc a luă în arendă pământul diecezan din otarul Cermeiului cuprins în cartea funduară din Cermeiu Nr. 384 sub A 1 2—4 parcelate (1062—1068/b), (1195—1199/a—2), (1195—1199/b—2) constatatoare din două părți și anume: una de 208,525/1100 jughere mici fără edificii economice, și cealaltă de 625,477/1100 jughere nici cu edificii economice corespunzătoare, care părți eventual se esarendează și separat, să înainteze până la 15 iulie 1913 st. nou la acel Consistor oferte în scris, în care oferenții să indice cu numeri și cu litere câtă arendă anuală ofer, — să declare, că

cunosc condițiunile speciale de ezarendare și le primesc în întreg conținutul lor și cu provocare la datul și numărul cvitei să arate, că au depus la cassa consistorială în bani gata vadiul de 1700 coroane, respective la ofertele făcute numai pentru partea de 208,477/1100 jughere mici 500 coroane și la cele făcute numai pentru partea de 625,477/1100 jughere mici 1200 coroane.

Ezarendarea se face pe un period de 3 eventual de 6 ani economici conzecutivi computați dela 1-ma octomvrie 1913.

Condițiunile speciale de ezarendare se pot vedea atât în cancelaria Consistorului gr. or. român din Arad, cât și la oficiul protoprezbiteral gr. or. român din Boroșineu și la oficiul parohial gr. or. român din Cermeiu. Arad, la 16/29 maiu 1913.

*Consistorul gr. or. român
din Arad.*

Nr. 2959/1913.

Consistorul gr. or. român din Arad aduce la cunoștință publică și prin aceasta poștește pe toți aceia, cari doresc a luă în arendă pământurile comunei bisericesti din Dorgoș (protopresbiteratul Lipovei) constatatoare din 6 parcele toate laolaltă în estenziune de 563 jughere catastrale (pământ arător, fânaș și pășune) să înainteze până la 15 iulie 1913 st. nou la acel Consistor oferte în scris, în care oferenții să indice cu numeri și cu litere câtă arendă anuală ofer, — să declare, că cunosc condițiunile speciale de ezarendare și le primesc în întreg conținutul lor și cu provocare la datul și numărul cvitei să arate, că au depus la cassa consistorială în bani gata vadiul de 800 coroane.

Ezarendarea se face pe un period de 3 eventual de 6 ani economici conzecutivi computați dela 1-ma octomvrie 1913.

Condițiunile speciale de ezarendare se pot vedea atât în cancelaria Consistorului gr. or. român din Arad, cât și la oficiul protopresbiteral gr. or. român din Lipova și la oficiul parohial gr. or. român din Dorgoș. Arad, la 16/29 maiu 1913.

*Consistorul gr. or. român
din Arad.*

Testimoniu de cvalificație perdut.

Aduc la cunoștință publică, că am pierdut în mod necunoscut testimoniul meu de cvalificație învățătorescă, liberat din partea comisiunii examinătoare a Veneratului Consistor gr. or. român din Arad d. d. 22 octomvrie (3 noemvrie) 1894. sub Nr. 5761/564. Arad la 18/31 maiu 1913.

*Zaharie Neamțiu
învățător.*

Convocare.

Pe baza §-lui 23 din statutele Reuniunii învățătorilor dela școalele populare gr. or. române confes. din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul mare și Lipova, prin aceasta convocăm *Adunarea generală ordinară* de âst an a despărț. Timișoara, pe vineri în 7/20 iunie 1913 la 9 ore a. m., în școala confes. gr. or. rom. din Timișoara-Franciscin (Mehala), la care se invită membrii reuniunii de pe teritorul acestui despărțământ.

Ordinea de zi:

1. Chemarea Duhului sânt.
2. Deschiderea adunării generale.
3. Designarea a doi bărbați de încredere pentru autentificarea protocolului.
4. Constatarea membrilor prezenți.
5. Rapoartele anuale.
6. Esmiterea comisiunii pentru cenzurarea rapoartelor.
7. „Memoria lui Dr. Traian Putici“, dizertațiune de Iulian Lucuța.
8. Referada comisiunii cenzurătoare.
9. Propuneri.
10. Alegerea cassarului, pe restul periodului.
11. Fixarea locului proximei adunări generale.
12. Închiderea adunării generale.

Timișoara, 1 iunie n. 1913.

Nicolae Nicorescu
președinte.

Antoniu Nevrinean
notar.

NB. În aceeași zi la 7 ore dim., se va ținea Ezamenul final la școala din Mehala.

CRONICA.

Înștiințare. Din monumentală operă „Dacia preistorică“ (un volum în 8° mare, cu 1152 pagini și numeroase ilustrațiuni) de regretatul Nicolae Densușianu, cu o prefață de 114 pagini, scrisă de dl Dr. C. I. Istrati, se află spre vânzare un număr de exemplare în depozitul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“. Prețul unui exemplar trimis franco, este de 30 (treizeci) coroane. Ceice doresc să-și procure această lucrare monumentală, al cărei venit, după acoperirea cheltuielilor de tipar, va cădea în beneficiul „Asociațiunii“, să binevoiască a se adresa Oficiului de casă al „Asociațiunii“ (Sibiiu, Str. Șaguna, Nr. 6). Sibiiu, 7 iunie n. 1913. Biroul „Asociațiunii“.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de paroh la parohia din **Otlaca-Pusta-Meghieș** (Otlakai Megyes puszta) p. u. Megyesegyháza, comitatul Arad, dieceza Aradului, protopresbiteratul Chișineului, — înființată în urma decretării acestei puste din filie în parohie matrah prin concluzul Veneratului Consistor ort. rom. din Arad sub nr. 912/1913, și a donațiunii făcute de cătră Ștefan Rusu proprietar din comuna Otlaca, prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. 25 jughere pământ arător estravilan de clasa primă, de după care preotul ales și instituit va avea să solvească toate dările anuale.

2. Locuință bună cu chilii padimentate, bucătărie, cămară, grajd și colnă precum și grădină spațioasă pentru legume. De curățirea și văruirea pe din lăuntru și afară a casei parohiale va avea să se îngrijască alesul preot, iar reparaturile le va implini parohia.

3. Bir preoțesc dela fiecare familie 4 (patru) cor. pe an, despre încassarea căruia se va îngriji epitropia parohială. Se obsearvă, că parohia pune în perspectivă preotului competența de bir deocamdată numai dela 80—90 familii, care număr însă cu timpul se poate urea.

4. Stolele legali conform normei stolare votate de Veneratul Sinod eparhial de sub Nr. 210/1877.

5. Eventuala întregire dela stat, pe carea însă nici parohia și nici superioritatea bisericească nu o poate asigura.

Alesul preot și până la înființarea școalei (fie aceea confesională, de stat ori comună) în fiecare duminică și sărbătoare are să propună pruncilor și fetelor dela 6 până la 15 ani prescisele rugăciuni și cântări mai ușoare bisericești, iar după ce se va înființa școala, are a catehiza în orele prescise fără altă remunerație, conform dispozițiilor mai înalte.

Parohia este de clasa a doua. Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Pusta-Meghieș sunt a se subșterne în termenul legal P. On. Domn Dr. Dimitrie Barbu protopop ort. rom. în Chișineu (Kisjenő).

Reflectanții, pe lângă observarea dispozițiilor din § 33 a Regulamentului pentru parohii au a se prezentă în aceea comună bisericească pentru a se arată parohienilor servind, cântând și cuvântând în sf. biserică de acolo. Călătoria până la Pusta-Meghieș mai ușor se poate face cu vreunul dintre preoții săptămânali din Otlaca, carele va fi la rând, fiind preoții din Otlaca de prezinte administratorii parohiei acesteia.

Pusta-Meghieș la 14/27 decembrie 1912.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu Dr. Dimitrie Barbu protopresbiterul tractului Chișineu.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Vaskóh** (Vașcău) se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de **20 iulie** (2 august) pe lângă dotațiunea următoare:

1. În bani gata 600 coroane.

2. 4 jugher pământ estravilan al căruia venit dinpreună cu stolele uzuale este evaluat la 87 cor.

3. Întregirea dela stat, locuință și grădină.

Cel ales este îndatorat a conduce strana fără altă remunerație.

Aceia cari vor dovedi, că sunt capabili a conduce și instrui cor vocal vor fi preferiți și pentru cazul când cel ales va da probe de zel și dexteritate în instruirea și conducerea de cor comuna-bis. îi asigură un onorar anual de 200 cor.

Concurenții pe lângă stricta observare a dispozițiilor statutare și regulamentare își vor înainta recursurile la P. O. oficiu protopopesc din Vaskóh (Vașcău) având la prezentare a conduce strana sub durată atât a utreniei cât și a liturghiei.

Școala e zidire nouă pompoasă ajustată cu supraedificatele trebuincioase.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: Adrian P. Deseanu protopresbiter.

—□—

1—3

În conformitate cu rezoluțiunea Vener. Consistor diecezan Nr. 2005/1913 dd. 2/15 maiu a. c. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat pe lângă veteranul paroh deficient Liuba Nestoroviciu din **Sărcia română** (Száracsatelek) protopresbiteratul B. Comloșului, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu această parohie sunt:

1. Una sesiune parohială de 30 jughere pământ arător de clasa primă și 3 jughere pășune.

2. Stola legală și birul legal.

3. Alegândul capelan va beneficia din toate aceste venituri parohiale jumătate, având a suporta toate dările publice după venitul beneficiat de dânsul și e îndatorat a catehiza fără drept de remunerațiune la școalele confesionale române din loc.

Parohia fiind de clasa I (primă) dela recurenți să recere e valificațiunea determinată prin concluzul Vener. Sinod eparhial de sub Nr. 84 II a din 1910, adecă opt clase gimnaziale, examen de maturitate și e valificațiune de clasa primă.

Recursele adresate comitetului parohial din Sărcia română sunt a se trimite în termen legal Prea Onor. Domn protopresbiter Mihai Păcățian în Nagykomlós (B. Comloș) com. Torontal.

Concurenții, după prealabila incunoștințare a protopresbiterului concernent, au a se prezenta în vreo duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Sărcia română spre a-și arăta desteritatea în oratorie, în cele rituale și în cântarea bisericească.

Száracsatelek (Sărcia-română) din ședința comitetului parohial ținută în 24 martie (6 aprilie) 1913.

Lazar Rotar
preș. com. par.

Ioan Rotar
not. com. par.

În conțelegere cu: Mihai Păcățian protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de cl. I. din Moroda, conform decisului Ven. Consistor de sub Nr. 2554/913, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Uzufuctul unei grădini și a sesiunii parohiale; 2. Uzufuctul a unui jugh. și 800□ de pământ estravilan, dat preotului din averea Br. Sina, ca recompensare pentru bir; 3. Stolele legale și îndatinate pe baza concursului scris în Numerii 42—44/907 a org. of. „Biserica și Școala“ și 4. Intregirea venitelor dela stat.

Casă parohială nu este, iar dările publice după beneficiul preoțesc, le va solvi cel ales.

Reflectanții sunt poștiți, ca recursesele ajustate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului par. din Moroda, să le subștearnă P. On. Oficiu protopopesc gr.-or. român Borosjenő (Ienopolea) com. Arad, având până la termenul regulamentar a se prezenta în sf. biserică din Moroda, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Din ședința comitetului par. din Moroda, ținută la 28 aprilie (11 maiu) 1913.

Dimitrie Nica,
președinte.

Zaharie Moga,
notar.

În conțelegere cu: Ioan Georgia, ppresbiter.

—□—

1—3

Conform ordinului consistorial dela 7/20 martie 1913 Nr. 1101/913 se escrie concurs pentru deplinirea parohiei a III-a din Pecica-română cu termen de 30 zile dela publicarea primă în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul împreunat cu aceasta parohie este următorul:

1. Una sesiune parohială, pământ arător, cu aparținimintele ei: a) una grădină numită trifoiște de sub vii; — b) una grădină de legume numită prund.

2. Birul preoțesc, răscumpărat în 600 cor., ce se va solvi anticipative din cassa sfintei biserici în 4 rate egale.

3. Stolele legale.

4. Competințele lăsământare dela parastasele fundațiunilor bisericești.

5. Intregirea dotațiunei dela stat de după cum se va asemna.

Preotul ales va avea să se îngrijească de locuința pentru sine, va suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va deplini toate funcțiunile ce cad în competența sa și va catehiza la școalele confesionale fără nici o altă remunerațiune.

Veneratul Consistor prin ordinul său de dtto 7/20 decembrie 1912 Nr. 7154/912 nu admite deocamdată nici o schimbare în starea actuală a parohiilor, până când se va îndeplini și parohia vacantă de acolo, când apoi se va face o împărțire definitivă cu consenzul tuturor preoților interesați în afacere.

Parohia fiind de clasa I-mă, dela recurenți să recere să aibă VIII clase medii și maturitate, precum și examen de e valificațiune preoțescă cu calculul distins; — având recursesele adresate comitetului parohial din Pecica-română să le înainteze oficiului protopopesc în Arad.

Reflectanții sunt datorii să se prezinte în una din dumineci sau sf. sârbători în sf. biserică din Pecica-română cu observarea §-ului 33 din Reg. pentru parohii — pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Pecica-română, din ședința comitetului parohial ținută la 4/17 aprilie 1913.

Arcadie Ponta Mărghitan,
preș. com. par.

Efrem Hedeșan,
not. com. par.

În conțelegere cu: Vasilie Beleş, protopop.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În temeiul ordinului Vener. Consistor diecezan ort. rom. din Arad Nr. 3102/1913 și 3130/1913 se publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a lucrărilor relativ la edificarea alor două sale de învățământ și renovarea alor două locuințe învățătoresști din Nagykomlós (B. Comloș) care se va ținea duminică în 9/22 iunie a. c. la orele 10 a. m. în școala de băieți din loc.

Prețul de esclamare pentru edificarea salelor de învățământ e 10.498 cor 48 fil.; iar pentru renovarea locuințelor învățătoresști e: 3486 cor. 60 fileri.

Reflectanții au să depună înainte de începerea licitațiunei în bani gata, ori în hârtii de valoare acceptabile 5 %-te din prețul de esclamare.

Planul și preliminarul, precum și condițiunile de licitare se pot vedeă la oficiul parohial din loc.

Pentru participare la licitațiune sau pentru vederea planului și preliminarului de spese, reflectanții nu pot să-și formeze nici un drept de diurne și spese de călătorie.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere lucrările suspomenite, acelu reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitațiunei.

Nagykomlós (B. Comloș) din ședința comitetului parohial ținută la 26 maiu (8 iunie) 1913.

Ștefan Radu
președinte.

Nicolae Popovici
notar.

În conțelegere cu: Mihai Păcățian protopresbiter, cond. oficiului parohial.

—□—

1—1

La licitațiunea fixată pe ziua de 26 maiu (8 iunie) 1913 neprezentându-se reflectanți, cari se ofere garanța cerută în condițiunile de licitațiune de nou se publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare a sftiei biserici și îngrădirea intravilanului dela biserica din **Capolnaș** cu gard de grilaj, care se va ținea în școala confesională din Capolnaș la **4/17 iunie** 1913 la 9 ore a. m.

1. Prețul de esclamare pentru renovarea bisericei este 11.810 coroane și 88 fileri; iar pentru îngrădire 3352 coroane și 62 fileri.

2. Reflectanții au se depună înainte de începerea licitațiunei în bani gata, ori în hârtii de valoare acceptabile 10% din prețul de strigare.

3. Planul și preliminarul precum și condițiunile de licitare se pot vedeă la oficiul parohial. Se notifică, că în condițiunile de licitare se cere garanța de 5 ani pentru calitatea lucrărilor.

4. Pentru participare la licitațiune sau pentru vederea celor de sub punctul 3 reflectanții nu pot să-și formeze nici un drept de diurne și spese de călătorie.

5. Comitetul își rezervă dreptul de a da în întreprindere lucrările aceluși reflectant în care va avea mai multă încredere fără privire la rezultatul licitațiunei.

Capolnaș din ședința comitetului parohial ținută la 26 maiu (8 iunie) 1913.

Ioan Micu
v. preș. com. par.

Antoniu Moldovan
not. com. par.

—□—

1—1

Pentru darea în întreprindere a renovării sf. biserici din **Satchinez** se publică prin aceasta licitațiune minuendă, care se va ținea în școala conf. din Satchinez la **8/21 iunie** c. n. 1913 la orele 3 p. m.

1. Ofertele închise au se fie prezentate la oficiul parohial din Satchinez cu 24 ore înainte de ținerea licitațiunei — respective deschiderea lor, — oferte mai târziu intrate nu se vor lua în considerare.

2. Prețul lucrărilor de zidărit, măsurit etc. face 11.751 cor. 48 fil. b) Lucrările de pictură și decorație face 1500 cor. c) Lucrările de sculptură face 1100 cor.

3. Reflectanții au se depună înainte de deschiderea ofertelor vadiu de 5% din prețul staverit în bani gata ori hârtii de valoare acceptabile la mâna epitropiei parohiale, — pe care licitantul declarat de întreprinzător are să-l întregască la 10% din prețul de întreprindere.

4. Planul, preliminarul și condițiunile de licitare se pot vedeă la oficiul parohial din Satchinez în orele oficioase.

5. Pentru participare la licitațiune, sau pentru vederea celor cuprinse în punctul 4. reflectanții nu pot să-și formeze nici un drept de diurne sau spese de călătorie.

6. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere lucrările aceluși reflectant în care va avea mai multă încredere — fără privire la rezultatul licitațiunei.

Satchinez la 11/24 maiu 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea* adm. ppesc.

—□—

2—2

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ **LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARAD.** ◆

Anunț.

Zidindu-se în Timișoara-Fabric biserică nouă românească, cea veche așa cum se află este de vânzare.

Uși, ferestri, țigle, coperișul (lemnăria coperișului) țiglele de pe turn ș. a.

Toate în stare bună sunt de vânzare.

Informații mai de aproape dă

Iosif Ecker, jun.

antreprietor de zidiri, Timișoara, Hatyu ut. 23.

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188

RUBINSTEIN MÓR

SPEDITOR

TRANSPORTAJ CU AUTOMOBILE

Întreprinde tot felul de transportări, impachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă rezponzabilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutite de viermi (stelnițe), și tapetate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului contelui Schönborn Buchheim Frigyes. Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale Szolyvai, Pannonia, Polenai și Luhi Erzsébet. Tot aici se capătă renumita apă „Málnási Borviz“ în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla à 20 fil. Revanzătorii capătă rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărăt dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. Casse de fier nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate. 11

ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORIȚILOR.